

Minister Klimatu i Środowiska

DLŁ-WOFil.050.45.2025.BW
3705354.14779976.11931855
Warszawa, 07-04-2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację Posłanki Sylwii Bielawskiej oraz Małgorzaty Tracz w sprawie ochrony ujęć wodnych w lasach górskich (K10INT8645), przedstawiam poniższe informacje.

Na podstawie obowiązujących regulacji w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe (dalej: PGL LP) w Nadleśnictwie Wałbrzych z użytkowania wyłączona jest powierzchnia 968,00 ha. Składają się na nią siedliska priorytetowe, lasy referencyjne, drzewostany o wysokich walorach przyrodniczych lub krajobrazowych.

W zatwierdzonych Wytycznych i Rekomendacjach Ogólnopolskiej Narady o Lasach¹ - dokumencie ramowo wskazującym kierunki działań niezbędnych do wzmocnienia ochrony zasobów przyrodniczych i funkcji społecznych na obszarze w zarządzie PGL LP, którego systematyczne wdrażanie będzie przedmiotem prac Ministerstwa Klimatu i Środowiska, wskazano szereg kryteriów przyrodniczych. Kryteria te opisują obszary wymagające wzmożonej ochrony:

- Kryterium P17. Lasy na stromych stokach lub wąwozach, które są miejscami koncentracji cennych elementów przyrody, a równocześnie stwarzają dodatkowe utrudnienia w prowadzeniu gospodarki leśnej i zagrożenia z nią związane.
- Kryterium P2. Proponowane nowe rezerваты przyrody - wg propozycji Lasów Państwowych, strony społeczno-naukowej, jak również z własnych opracowań regionalnych dyrekcji ochrony środowiska.
- Kryterium P7. Drzewostany referencyjne, nieobjęte gospodarką leśną - obecne lub do niedawna istniejące „ekosystemy referencyjne”/„obszary nieobjęte gospodarowaniem (ONG)”/„ostoje ksylobiontów” wyznaczone przez Lasy Państwowe.
- Kryterium P4. Drzewostany położone wzdłuż brzegów naturalnych cieków i zbiorników wodnych i źródeł.

Drzewostany w wieku 120 lat i starsze są planowane do objęcia ochroną w ramach wielu kryteriów przyrodniczych, w szczególności:

---

¹ <https://www.gov.pl/attachment/beaf10f8-84ef-4256-8d7b-eb1ecaefab58>.

- Kryterium P3. Starolasy²
- Kryterium P8. Drzewostany zachowawcze.
- Kryterium P18. Obszary, które zostały wyznaczone jako strefy ochrony stanowisk, ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania gatunków.
- Kryterium P22. Szczególnie cenne puszcze i kompleksy leśne.

W bieżącym roku podjęte zostały pierwsze działania wdrożenia wzmocnionej ochrony dla kryteriów P2 (Proponowane nowe rezerваты przyrody) i P3 (Starolasy), poprzez objęcie ich tymczasową ochroną na czas szczegółowej weryfikacji.

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Lasy Państwowe, w celu optymalizacji prac w zakresie utrzymania infrastruktury drogowej, budowy nowych dróg wywozowych czy też szlaków zrywkowych lub ich przebudowy sporządzono dokumentację pn. „Docelowa Sieć Dróg w Nadleśnictwie Wałbrzych”.

Sieć drogowa uzupełniana jest siecią tymczasowych szlaków zrywkowych, które umożliwiają bezpieczne prowadzenie prac leśnych w terenach górskich. Sieci te są niezbędne w procesie przebudowy drzewostanów. Ograniczają szkody w młodym pokoleniu lasu. Ułatwiają również realizację prac w zakresie zagospodarowania lasu (nasadzenia, pielęgnacja upraw). Szlaki zrywkowe w większości przypadków prowadzi się po warstwy, w celu wykorzystania jak w największym stopniu zrywki nasiębniernej.

Nadleśnictwo Wałbrzych systematycznie likwiduje nieczynne szlaki zrywkowe, szczególnie te poprowadzone w dół stoku. Należy zaznaczyć, że z uwagi na duży ruch turystyczny drogi leśne oraz szlaki zrywkowe są wykorzystywane w Nadleśnictwie Wałbrzych do uprawiania turystyki pieszej i rowerowej.

Dla obszaru zarządzanego przez Nadleśnictwo Wałbrzych obowiązuje „Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry” (dalej: Plan)³. Nadleśnictwo wywiązuje się z nałożonych w Planie zobowiązań poprzez udział w projektach adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu, takich jak mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach górskich. W latach 2011 - 2015 w ramach programu Mała Retencja Górską I Nadleśnictwo Wałbrzych wykonało budowę i przebudowę 14 zbiorników wodnych. Przebudowano 5 mostów, 40 przepustów oraz wybudowano 25 brodów. Na powierzchni 20 ha zainicjowano odtworzenie „torfowisk sowiogórskich”. Ilość zretencjonowanej wody wyniosła 44 400 m³. Następnie, w latach 2016 - 2023 w ramach programu Mała Retencja Górską II Nadleśnictwo Wałbrzych wykonało budowę i przebudowę 20 zbiorników wodnych. Przebudowano 5 mostów, 19 przepustów oraz wybudowano 17 brodów. Przywrócono funkcje mokradłowe w 4 lokalizacjach. Ilość zretencjonowanej wody wyniosła 58 300 m³. Na bieżący rok w planie finansowym Nadleśnictwa Wałbrzych zabezpieczono środki na sporządzenie ekspertyzy hydrologicznej. Obszar opracowania dotyczyć będzie

² Pojęcie „starolasy” jest polskim tłumaczeniem „old-growth forests” w rozumieniu przyjętym w Unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 r., a zdefiniowanym w dokumencie wykonawczym do tej strategii. Oznacza ono drzewostan lub obszar lasu składający się z rodzimych gatunków drzew, którego struktura rozwinęła się głównie w wyniku naturalnych procesów i ma dynamikę odpowiadającą późnym fazom rozwojowym drzewostanów obserwowanym w lasach pierwotnych lub nieużytkowanych tego samego typu.

³ Wprowadzony rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 26 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry (Dz. U. z 2022 r. poz. 2714), obowiązujący od dnia 22 marca 2023 r. (§ 2 ww. rozporządzenia). Stanowi on aktualizację Planu obowiązującego od 2016 r.

w szczególności pasma Gór Kamiennych i Sowich. Jednocześnie Nadleśnictwo Wałbrzych kontynuuje prace w ramach programu Mała Retencja Górska III. Na lata 2021 – 2027 zaplanowano odbudowę 1 zbiornika, budowę 2 brodów, odtworzenie obszarów mokradłowych oraz zabudowę nieczynnych szlaków zrywkowych (Leśnictwo Łomnica, gmina Głuszycza) w 5 lokalizacjach. Projekty retencyjne PGL LP są największymi w Europie, realizowanymi na tak wielką skalę przedsięwzięciami związanymi z małą retencją w lasach. Wykorzystuje się je i adaptuje także w obszarach nieadministrowanych przez LP. Stawiane są za wzór dobrych praktyk i prezentowane przedstawicielom innych krajów.

Równolegle Nadleśnictwo przystąpiło do projektu „Lasy dla mokradeł – ochrona siedlisk hydrogenicznych na obszarach cennych przyrodniczo”. Prace planowane są na obszarze 68,18 ha i obejmują przywrócenie funkcji lub utrzymanie stanu bagien, torfowisk i innych terenów podmokłych pozostających w zarządzie PG LP.

Jednocześnie należy nadmienić, że prowadzona gospodarka leśna odbywa się na podstawie zatwierdzonego planu urządzenia lasu (dalej: PUL) na lata 2019-2028. W dokumencie uwzględniono dominującą rolę wodochronną lasów (11 124 ha; 74,11% lasów ochronnych). Na terenie Nadleśnictwa Wałbrzych stosowane są wyłączenie rębnie złożone (stopniowe lub częściowe). Wydłużony został okres odnowienia lasu. Pozwala to zrealizować następny cel ujęty w PUL (zwiększenie retencji na terenach leśnych) przez zmianę składu drzewostanów i przebudowę monokultur świerkowych na lasy liściaste lub mieszane.

W obowiązującym PUL dla Nadleśnictwa Wałbrzych wydzielono powierzchnie leśne, na których istnieją ujęcia wody. Gospodarka leśna w drzewostanach bezpośrednio sąsiadujących z ujęciami jest zmodyfikowana i ograniczona do niezbędnych prac z zakresu zagospodarowania lasu.

Ujęcia wody w większości przypadków to system drenaży użytkowany już od ponad 100 lat. Jak wynika z informacji przekazanych przez Lasy Państwowe, Nadleśnictwo Wałbrzych prowadziło wieloletnie rozmowy z głównym zarządcą ujęć wodnych (Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji (dalej: WPWiK)), lecz nie otrzymało planów ułożenia instalacji na gruntach w zarządzie nadleśnictwa. Pomimo propozycji nadleśnictwa, WPWiK nie uregulowało stanu prawnego ujęć⁴.

Należy wyraźnie podkreślić, że priorytetem działań z zakresu gospodarki leśnej prowadzonych na terenach górskich i podgórskich jest usługa regulacyjna, w ramach której lasy pełnią głównie funkcję glebochronną i wodochronną. Oddziaływanie to polega na ochronie stosunków wodnych na danym terenie, stabilizacji brzegów rzek, ochronie przeciwpowodziowej, a także zatrzymywaniu zanieczyszczeń spływających z terenów przylegających do zbiorników wodnych i cieków. Podejmowanie aktywnych działań polegających na przebudowie i odnawianiu osłabionych drzewostanów oraz podnoszeniu w ten sposób ich stabilności ma kluczowe znaczenie dla utrzymania wodochronnej roli lasów. Lasy w kontekście gospodarki wodnej odgrywają jednocześnie dwie role. Z jednej strony charakteryzuje je zdolność do retencji (zatrzymywania) wody opadowej, z drugiej zaś, poprzez trwałe pokrycie terenu, drzewa, krzewy, martwe drewno, roślinność oraz ściółka leśna przyczyniają się do wolniejszego spływu wód opadowych. Dzięki temu

---

⁴ Przejęcie w użytkowanie w trybie art. 40 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2024 r. poz. 530).

lasy skutecznie regulują bilans wodny zlewni. Poza koronami znaczna część opadu jest zatrzymywana przez krzewy i roślinność zielną, martwe drewno, a także glebę. Jednak susze, które wystąpiły przed katastrofalnymi opadami, znacząco osłabiły zdolność gleb do absorpcji wody. Przy wysokich opadach deszczu także w zlewniach leśnych może zostać uruchomiona faza spływu powierzchniowego, która jest odpowiedzialna za szybki odpływ wody do koryt rzek i gwałtownego wezbrania. Szacuje się, że w przypadku niżu „Boris”, który był przyczyną intensywnych opadów deszczu w ubiegłym roku, intensywne deszcze (bezpośrednia przyczyna powodzi) przekroczyły objętość 400 mm/1 m² w ciągu 3-4 dni. Były zatem ponad 10-krotnie większe niż wartości przyjmowane za ekstremalne.

Na zakończenie zaznaczam, że we wspomnianych wcześniej Wytocznych i Rekomendacjach Ogólnopolskiej Rady o Lasach obszary istotne dla zaopatrzenia w wodę lokalnej społeczności zostały opisane w kryterium S7 dla lasów o szczególnych funkcjach społecznych. Ministerstwo Klimatu i Środowiska planuje zmiany legislacyjne i organizacyjne, które w przyszłości pozwolą wzmocnić funkcje społeczne lasów w oparciu o to kryterium.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Mikołaj Dorożala
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów